

майже не схватися, якщо спілкування з рекламою неминуче, то може нехай це буде відбуватися грамотно, кваліфіковано, красиво та естетично?"

Література

1. Ганжин В.Т. Основы рекламного мышления: Учебное пособие. - М.: Фонд НИМБ, 2001. - 290с.
2. Картер Г. Эффективная реклама. - М., 1991. - 438с.
3. Лебедев А.Н. Особенности психологического воздействия в российской рекламе. - М., 1995. - 564с.
4. Лебедев-Любимов А.Н. Психология рекламы. - М., 1995. - 580с.
5. Мокишанцев Р.И. Психология рекламы. - Новосибирск, 2000. - 228с.
6. Ромат Е.В. Реклама: Учебник для студентов специальности «маркетинг». - 3-е изд. перераб. И доп. - К.; Х.: НВФ «Студцентр», 2000. - 480с.

ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ В ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИКИ

Іванова С. М.,

Інститут мистецтв НПУ імені М.П. Драгоманова

Анотація. У статті розглядаються особливості застосування інформаційних технологій навчання при формуванні комунікативної компетентності майбутнього вчителя музики. Їх різновиди та педагогічні умови впровадження.

Ключові слова. майбутній вчитель музики, сучасні інформаційні технології, комунікативна компетентність.

Анотация. Иванова Е. М. Использование современных информационных технологий обучения в процессе формирования коммуникативной компетентности будущего учителя музыки. В статье рассматриваются особенности использования информационных технологий обучения при формировании коммуникативной компетентности будущего учителя музыки, их разновидности и педагогические условия внедрения.

Ключевые слова. будущий учитель музыки, современные информационные технологии, коммуникативная компетентность.

Annotation. Ivanova E. M. Using of modern information training technologies during formation of communicative competence of the future teacher of music. In article features of using information training technologies at formation of communicative competence of the future teacher of music, their version and pedagogical conditions of introduction are considered.

Key words. future teacher of music, modern information technologies, communicative competence.

Постановка проблеми. Стрімке входження інформаційних та комунікативних технологій у життя суспільства стало можливим завдяки широкому використанню персональних комп'ютерів у всіх сферах людської діяльності та створенню глобальної мережі Інтернет. В Україні питання про інноваційну роль сучасних інформаційних технологій в удосконаленні та модернізації усталеної освітньої системи стало особливо актуальним протягом останніх трьох-чотирьох років. Про це свідчать публікації у базових освітанських виданнях, основні нормативно-правові документи Міністерства

освіти і науки України та тематика міжнародних, всеукраїнських і регіональних наукових конференцій у галузі педагогіки та методики викладання.

Важливість інформатизації суспільства підтвердив Закон України "Про національну програму інформатизації" (1998). Відповідно до цього закону, "інформатизація – це сукупність взаємопов'язаних організаційних, правових, політичних, соціально-економічних, науково-технічних, виробничих процесів, що спрямовані на створення умов для задоволення інформаційних потреб громадян та суспільства на основі створення, розвитку і використання інформаційних систем, мереж ресурсів та інформаційних технологій, які побудовані на основі застосування сучасної обчислювальної техніки".

Національна програма інформатизації формується, виходячи з довгострокових пріоритетів розвитку країни з урахуванням світових напрямків розвитку і досягнень у сфері інформатизації і спрямованих на розв'язання найважливіших загальносуспільних проблем та створення умов для інтеграції України у світовий інформаційний простір відповідно до сучасних тенденцій інформаційної геополітики.

Основними завданнями інформатизації освіти є: широке використання Інтернет-технологій та Web-технологій, поєднання розробки централізованих баз даних колективного використання з розподіленими по навчальних закладах документальними базами даних з можливістю віддаленого доступу, активне використання сучасних комп'ютерних технологій у навчальному процесі, широке впровадження новітніх досягнень у дистанційному навчанні, створення загальнодержавної комп'ютерної інформаційної мережі освіти. Інформатизація та комп'ютеризація навчального процесу, впровадження сучасних інформаційних технологій навчання (ІТН) розглядаються в Україні також і як пріоритетні напрями розвитку вищої освіти. Адже для професійного розвитку особистості майбутніх педагогів у ВНЗ використовується інформаційне середовище навчання, яке сприяє виникненню та розвитку інформаційної взаємодії між тими, хто навчається та викладачами на основі користування сучасними ІТН.

Специфіка використання сучасних ІТН в процесі професійного розвитку особистості майбутніх педагогів взагалі та вчителів музики зокрема полягає в тому, що такі технології надають більше можливостей у виборі джерел та переробці величезної кількості інформації, сприяють міжособистісному спілкуванню. У зв'язку з використанням ІТН, на зміну звичної системи міжособистісних відносин і цінностей прийшли складні суспільні відносини, внаслідок яких ключового значення набуває вміння особистості швидко адаптуватися в навколишньому середовищі з урахуванням реальних умов у міжособистісних відносинах. Крім того, застосування комп'ютерних засобів надає можливість вибору відповідної програми і технології навчання, що дозволяє освітній системі адаптуватися відповідно до індивідуальних можливостей майбутнього вчителя музики, а це, в свою чергу, сприяє розвитку його особистості.

Аналіз досліджень та публікацій. Слід зазначити, що у педагогічних дослідженнях комп'ютер розглядається також і як засіб підвищення ефективності навчання. Багато авторів у своїх працях досить ґрунтовно розкривають проблему комп'ютеризації освіти, приділяючи належну увагу особливостям комп'ютерного навчання (О. Бахтіна, Ю. Брановський, В. Гершунський, М. Жалдак, І. Мархель, В. Монахов, О. Тихомиров, Г. Бордовський, Є. Машбіць та ін.).

Музична педагогіка, на нашу думку, теж не повинна стояти осторонь цих питань, оскільки впровадження інформаційних технологій навчання у процес підготовки майбутніх вчителів музики є вимогою сьогодення. Тому метою даної статті є визначення основних аспектів ефективного використання інформаційних технологій навчання в процесі професійної підготовки майбутнього вчителя музики в цілому та в процесі формування комунікативної компетентності зокрема.

Аналіз чисельних досліджень з проблем щодо застосування комп'ютерів як засобу отримання студентами знань з різних предметів [1, 2, 5, 6] дозволяє зробити висновок стосовно того, що комп'ютери сприяють підвищенню

науковості та доступності навчання, високій активності студентів, посиленню їх самостійності у пізнавальній діяльності. Дидактичні вимоги до інформаційних технологій навчання повинні визначатися, на нашу думку, тими ж дидактичними завданнями, що ставляться при використанні інших засобів навчання. Так, комп'ютерні навчальні програми виконують такі функції навчання, як надання довідкової інформації, визначення завдань за темою, ілюстрація окремих елементів теми, що вивчається, моделювання явищ, відпрацювання окремих дій та контроль за їх виконанням. Найбільш ефективно застосовується комп'ютер як засіб керування навчальною діяльністю студентів.

На думку Е. Полат, в основі використання ІТН як форми навчання лежить певна дидактична концепція, основними принципами якої є: самостійність (процес навчання будується в основному на самостійній пізнавальній діяльності студента); активність (пізнавальна діяльність студента носить активний характер, активна участь визначається внутрішньою мотивацією та бажанням вчитися); особистісно-орієнтована спрямованість навчання (передбачає диференціацію та індивідуалізацію навчання залежно від психолого-педагогічних властивостей тих, хто навчається).

Н. Голівер [1] вказує на можливість використання ІТН в таких видах навчальної роботи зі студентами: у завданнях, де персональні комп'ютери виступають, в основному, як засіб презентації нового навчального матеріалу (перевага комп'ютера порівняно з різноманітними діапроекторами та кіноапаратами полягає в тому, що за його допомогою можна компоувати ілюстрації з урахуванням рівня складності завдання, що виконується, з урахуванням особливостей колективу студентів та можливості втручання викладача в процес навчальної роботи); для активної індивідуальної самостійної роботи студентів (комп'ютер допомагає організувати самостійну роботу з постійним підвищенням рівня складності, що виконується, в результаті чого студент може працювати самостійно у власному індивідуальному режимі); при виконанні контрольних робіт (при цьому дані про досягнення студента надходять на комп'ютер викладача для обробки та

аналізу); при проведенні додаткових занять та консультацій (за допомогою діалогічних навчальних систем викладач може проводити індивідуальну роботу з кожним студентом у зручному для нього режимі та темпі); при організації позаурочної роботи студентів (спонукає їх до самостійної творчої діяльності).

Отримані результати. В той же час комп'ютеризація навчання може активно сприяти не лише розвитку особистості студента, а й формуванню його комунікативної компетентності, адже в цьому процесі педагогічне спілкування набуває іншого вигляду, оскільки в ньому задіяні не лише викладач і студент, а й комп'ютер. Ефективність ПН у оволодінні комунікативними вміннями підвищується завдяки спілкуванню в мережі Інтернет за допомогою чатів як засобів обміну повідомленнями з великою кількістю віртуальних співбесідників у режимі реального часу. Для спілкування в мережі Інтернет також використовуються форуми, які дозволяють проводити дискусії в режимі реального часу з колегами, пропонувати теми для обговорення, ставити питання.

Слід зазначити, що використовуючи ресурси Інтернету, студент не тільки накопичує знання з певної теми, але й оволодіває новими технологіями. Інтернет також сприяє міжнародним дослідженням з проблем, що представляють інтерес у всесвітніх масштабах. Іншими словами, навчання за допомогою Інтернету є всеохоплюючим [7]. Як свідчать опитування [8], студенти зацікавлені в приєднанні до Інтернет-революції з трьох причин: на базовому рівні вони бачать в ньому суперсучасне та бажають бути його частиною; як практичні аспекти набуття професійних навичок; як можливість отримати знання, які можуть стати корисними в житті.

Обґрунтування необхідності впровадження в процес навчання майбутніх вчителів музики інформаційних технологій взагалі та комп'ютерних зокрема містить дві основні, тісно взаємопов'язані складові. По-перше, комп'ютер має великі операційні можливості, що дозволяє студентові опрацьовувати значний дидактичний матеріал. По-друге, в наш час молодь достатньо володіє навичками, необхідними для роботи з комп'ютером та досить широко

використовує його у повсякденному житті. Саме тому, від інтенсивності, ефективності та доцільності використання сучасних комп'ютерних технологій залежить підготовка майбутніх вчителів музики на рівні сучасних вимог.

Ми погоджуємося з думкою О. Шауро, що впровадження комп'ютерних технологій в процес навчання музики повинен бути більш інтенсивним та йому повинні сприяти спеціально створені навчальні програми, які б не тільки подавали інформацію, а й формували спеціальні вміння та навички (у нашому випадку комунікативні), що є необхідними для професійного становлення вчителя музики. В той же час, комп'ютерні програми з музики, розкриваючи перед студентами багато можливостей для опанування музично-дидактичного матеріалу, дозволили б зробити його вивчення яскравим, цікавим, наочним.

Необхідно підкреслити, що комп'ютерні технології у вищій музично-педагогічній освіті можуть використовуватись в різних напрямках: для створення музичних творів (музичні редактори); для розширення знань з історії та теорії музики (програми-енциклопедії); для зберігання та оперативної обробки музичної інформації (прикладом може слугувати електронний каталог музичного фольклору, який створив відомий фольклорист Л. Гошовський, за його допомогою зараз досліджуються стилі, жанри, типи композиції музичних творів); для прослуховування та найпростішого аналізу музичних творів; для вивчення історії музики (одночасно подається текст та аудіозвучання, відеозображення); для створення власних музичних програм; для отримання найрізноманітнішої музичної інформації. Також, слід зазначити, що залежно від дидактичної мети, викладач може використовувати комп'ютер на різних етапах навчання, враховуючи індивідуальні особливості студентів.

Цікавою, на наш погляд, є класифікація існуючих музичних програм, зроблена В. Штепою. Автор виділяє такі групи: музичні редактори, які відкривають можливості для експериментування з електронними звуками; енциклопедії; ігрові музичні програми; програми-тести та вікторини; комбіновані програми [6].

У більшості публікацій автори рекомендують розбивати навчальний процес з використанням комп'ютера на два етапи: засвоєння теоретичного матеріалу (на цьому етапі головною діючою особою є викладач, а традиційними засобами в процесі передачі знань виступають музичний інструмент та звуковідтворююча апаратура) та застосування набутих знань за допомогою комп'ютера (при цьому викладачу надається роль спостерігача і консультанта) [5].

Поряд з цим сучасна професійна підготовка майбутніх вчителів музики повинна включати в себе вивчення та використання комп'ютерних програм для запису нот. Адже за допомогою різного програмного забезпечення для персонального комп'ютера можна не лише здійснювати набір нотного тексту та відтворювати з його за допомогою звучання цілого оркестру, а й монтувати звукові файли, додавати різноманітні ефекти та обробки. Оволодівши певними нотними редакторами, майбутній вчитель музики зможе легко набирати, реставрувати та видавати нотний музичний матеріал, що є важливим аспектом музично-педагогічної діяльності.

Висновки. Застосування інформаційних технологій навчання в процесі підготовки вчителя музики є сучасним і необхідним. Це надасть можливість використовувати різноманітні форми викладення матеріалу, дозволить підняти ефективність процесу фахової підготовки майбутніх вчителів музики в цілому та сприятиме формуванню їх комунікативної компетенції зокрема.

Література

1. Голівер Н.О. Дидактичні умови використання комп'ютерних технологій у навчально-пізнавальній діяльності студентів // Науковий часопис НПУ ім. М.П. Драгоманова. Сер. 16. Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики. Зб. наук. праць. – Вип. 4 (14). – К.: НПУ, 2005. – С. 127-131.
2. Лопова В.И., Евдокимов В.И., Троцко А.В. Основные вопросы дидактики: Учеб. пособие – Харьков: ХГПИ, 1992. – 102 с.
3. Манько Н.Н. Технологическая компетентность педагога // Школьные технологии. – 2002. – №5. – С. 33-41.
4. Машбиц Е.И. Психолого-педагогические проблемы компьютеризации обучения. –М.: Педагогика, 1988. – 191 с.
5. Шауро О. Досвід використання комп'ютерних технологій в процесі фахової підготовки майбутнього вчителя музики // Науковий часопис НПУ ім. М.П. Драгоманова. Сер. 14. Теорія і методика мистецької освіти. Зб. наук. праць. – Вип. 1 (6). – К.: НПУ, 2004. – С. 165-169.
6. Штепа В.В. Використання сучасних персональних комп'ютерів на уроках музики // Педагогіка і психологія, 1995. – № 3. – С. 97-98.
7. Luisa Perez, The Effectiveness of the Internet in the Foreign Language Classroom, http://horizon.uns.edu/projects/monograph/cd/Language_Music/Perez.asp
8. Victoria Muehleisen, Projects Using the Internet in College English Class, The Internet TESL Journal, June 1997, <http://iteslj.org/Lessons/Muehleisen-Projects.html>